

**Legatio Marchionis Lavardini Romam, Ejusquè Cum
Romano Pontifice Innocentio Undecimo Dissidium**

Sfondrati, Celestino

[S.l.], 1688

12. An verum sit, Reges præsertim Galliæ, ejusque Ministros
excommunicari non posse?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62944](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62944)

ne viderentur culpam silentio fateri. Notum erat Lavardinum Romam intrasse, notum quoque armatis, excubiisque Palatium ejusque regionem obsedisse, ne Justitiæ Ministris pateret, notum quoque natalitiâ Christi nocte sacris Mysteriis procuratum esse; quid ergo in re tam clara, tamque indubitata, totaq; Româ inspectante facta, citari illum, interrogariquè oportuit?

XII. *Septimò, (a) pergit Anonymus dicere: Honores, quibus in Ecclesia S. Ludovici Lavardinus affectus est, dignitari Gallici Oratoris annexos esse, quippe Gallici Regis Majestatem representantis; non ergo aut à Pontifice, aut ab Ecclesia pendere, neque hanc ob causam potuisse à Romano Pontifice Lavardinum excommunicari, aut Ecclesia S. Ludovici interdicto supponi.*

R. Utinam Lavardini Satellites & Advocati de armis potius & castris, quàm de excommunicatione & Interdictis loquerentur, quæ non intelligunt. Nec enim Ecclesia S. Ludovici interdicto subjecta est, quòd ejus Ecclesiæ

(a) Fol. 3.

Sacerdotes Lavardino honores detulerint Legato debitos (quamvis & hinc peccatum, cum revera Legatus non fuerit) sed ut loquitur Edictum: *Quòd ausi fuerint ad Divina officia & participationem Sacramentorum admittere, cum constaret, notorie excommunicatum esse.* Si ergo non patitur Lavardinus Pontificem discernere de honoribus Legato debitis; æquè Pontifex non patitur Lavardinum de Ecclesiis & Censuris judicium ferre, quæ à solis Sacerdotibus cognosci debent, Romæ præsertim, ac in Regia Pontificis. Similis ferè est Lavardini querela, cum in Apologia dixit: *Regis Christianissimi Ministros, utpotè qui personam ad Majestatem ipsius Regis referant, nullis Censuris subjacere.* Quæro enim à quanto tempore potiri Reges hoc privilegio ceperint? mihi enim historiam Ecclesiasticam percurrenti infinita Exempla occurrunt Regum, quos non tantum Pontifices, sed etiam Gallia Antistites excommunicatione perculerunt. Pauca ex multis libabo. S. Chrysostrmus de Regibus univ-

universim ita loquitur: (a) Et ad vos
(Sacerdotes alloquitur) sermonem con-
vertere necessarium est, ut cum multo studio
hæc dona (sacram videlicet Eucharisti-
am) distribuatis, non parva vobis immi-
net ultio, si quemquam ullius culpa consci-
um, hujus mensæ participem esse concedatis.
Sanguis ejus de manibus vestris exquiretur,
sive quis Dux militiæ sit, sive Præfectus, sive
Princeps diademate coronatus; indignè,
autem accedat, prohibe: majorem illo pote-
statem habes, hoc vestra dignitas est, hoc se-
curitas, hoc corona. Ex prima Clodovæi
Merovingica stirpe, S. Germanus Epi-
scopus Parisiensis Charibertum Regem,
& Manovefam, quam incestis nuptiis
duxerat, anathemate ferit: (b) Cumquè
(verba sunt Gregorii) (c) Turonensis
eam Rex relinquere nollet, percussa judicio
Dei obiit. In secunda Carolina stirpe
Stephanus IV. Romanus Pontifex Ca-
rolo

F 4

rolo

(a) S. Chrysostr. hom. 60. ad Popul.
Antioch.

(b) Anno 570.

(c) Greg. Tur. histor. Fran. l. 4.

rolo *Magno* recentibus adhuc in Apostolicam Sedem meritis excommunicationem (a) intentat, nisi continuo nuptias cum Desiderij filia abrumpat, tantumq; abfuit indignari Carolum, aut id Majestate Francicâ indignum ducere, ut potius quàm primùm paruerit, Longobardâ ejectâ. In eadem secunda stirpe Carolum simplicem foedus cum Northmannis infidelibus parantem S. Fulco Rhemensis Archiepiscopus suo & omnium Galliae Antistitum nomine his verbis absterruit: (b) *Cum omnibus Episcopis meis ego vos & omnes vestros excommunicans, aeterno anathemate condemnabo. Vides, quæ tunc temporis non unius Fulconis, sed totius Gallicanæ Ecclesiæ mens & sententia fuerit. In tertia Galliae Regum Dynastia Robertus Hugonis Capeti filius, quòd incestas nuptias junxisset, à Galliae Episcopis sacris exclusus, adeo*

(a) *Habetur Epistola Stephani tom. 3. Concil. V. Emil. & Spondan. ad Annum 770.*

(b) *Flodoard. l. 4. c. 5. Anno 898.*

omnibus horrore fuit, ut vix tres famuli obsequio superfuerint, anathematis reverentiâ, profecitquè severitas, pellice paulò post palatio pulsâ. Rem Damianus (a) & Pithæus narrant. Ex eadem Dynastia ob similem causam *Philippus* Roberti Nepos primùm in Concilio Lugdunensi, deinde ab Urbano II. absolutus, teste Ivone (b) Carnotensi. *Philippo II.* æquè Francorum Regi, quòd legitimam uxorem dimisisset, anathema intentatum, ac Gallix Regnum interdicto subiectum est, idquè Gallix Episcopi adeò non improbârunt, ut quamplurimi eorum exilio puniti sint, (c) quod Pontifici paruisent. Tandem resipuit, petitâ ab Innocentio veniâ, receptaquè in thalamum Reginâ. Ex stirpe & Dynastia Valesia

F 5

Hen-

(a) *Petrus Damian. l. 2. Ep. 15.*

Pith. in chron.

(b) *Ivo Carnot. Ep. 166. & 169.*

(c) *V. Spondan. ad ann. 1198. Raynald. ann. 1200. n. 9.*

Henricus III. à Sixto V. monetur, ut Borbonium Cardinalem & Archiepiscopum Lugdunensem carceribus liberet, ni faciat, pro excommunicato declaratum iri, fuitq; monitorium in Galliis, Carnuti, Metisq; promulgatum, & quia eodem anno mors Henricum prævenit, ejus cadaver publico funere, solitisq; suffragiis supra duodecim annos caruit (quòd crederetur excommunicatus decessisse) donec sub Henrico IV. agente Ofsato (a) Cardinali & absolutionem Henrici IV. nomine, ac Elisabethæ Regiæ viduæ infinitis argumentis urgenti, tandem à Clemente VIII. impetrata est. Agnovit ergo Gallia posse Reges excommunicatione puniri. Idem Henricus Rex per Cenomanensem Episcopum, Cardinalem Jojosam, ac Pisani Marchionem Legatos, ac in genua provolutos absolvi à Censuris rogavit, quas ob cædem Guisij Cardinalis incurrerat; (b) nec tamen obtinere

(a) *V. Spondan. ad annum 1589. n. 16. & Ofsat. Ep. 215.*

(b) *Sondan. cit.*

obtinere potuit, quippe Borbonio Cardinali & Lugdunensi Archiepiscopo necdum carcere eductis. Ex stirpe Borbonica Henricus Navarrae Rex ob hæresin, quam semel abjuraverat, iterumquæ professus fuerat, à Sixto V. diris percussus est, idquæ ritè à Pontifice factum Clerus Gallicanus agnovit, habuitq; Regem pro excommunicato; & quamvis Henricus vehementer excommunicationi adversatus sit, nunquam tamen privilegium obtendit, quòd Reges excommunicari non possint: sed solum quòd hæreticus non esset, qualis à Sixto arguebatur. Ipsa Sorbona inter alias propositiones (quas Henrico addicti vulgaverant) hanc quoquæ in publico Senatu decimâ Februarij damnavit. *Pontificibus Romanis jus non est Reges excommunicandi.*

Ita scribit Spondanus, (a) qui ad annum 1585. refert ejusdem Henrici instructionem Ossato & Peronio Legatis suis datam, in qua petebat Rex à Censuris & excommunicatione absolvi, quas incurrerat.

F. 6

(a) Spondan. ann. 1590.

currerat. In ipsa quoque absoluteione à Clemente VIII. publicè Legatis concessa, Rex à Censuris, quibus tenebatur, (a) liberatus est.

Et si hæc omnia deessent, sufficeret clarissima Christi sententia Petrum alloquentis: *Quæcumque, inquit, ligaveris super terram, erunt ligata & in Cælis.* Si *quæcumque*, ergo & Galliæ Reges, nisi dicant, ad istos Evangelium non pertinere, aut Christi præceptis exemptos esse.

Ex his omnibus aliisque quàm plurimis, quæ silentio prætermittimus, palàm est, potestatem excommunicandi Reges semper in Galliis agnitam, exercitamque, imò & saluberrimam fuisse, quoties sanandis hoc remedio ægris Principibus suam Episcopi operam Pontifici sociarunt. Nunquàm Henricus IV. & fortè nulli amplius Galliæ Reges Catholicam Religionem amplexi essent, nisi illum Pontifices vibratis Censuris compulissent. His ergo Gallia debet conservatam Religionem, & tot alia bona, quæ ex Re-
ligio-

(a) *Spondan. ann. 1590.*

ligione consequuntur; nec verò aut Carolo Magno aut Henrico Magno quidquam Majestatis decessit, quòd se punienti Pontifici submiserint, imò venerationem illis amoremquè auxit subjectio, non vi, nec metu, sed Religione expressa. Et Magno Theodosio quid nocuit ad pedes accidisse Mediolanensis Antistitis? num ideò minus potentiâ, victoriis, reverentiâ subditorum floruit? imò tantò major, quantò modestior, subjectiorquè Sacerdoti: & cui istorum ad Concilium, aut ab abusu appellandi cogitatio incidit?

Non hæc dico, quasi ignorem, quam parcè sacris fulminibus uti Pontifices oporteat, in Reges præsertim, quorum arbitrio sedet, aut obsequi, aut obniti ac plerumquè pudet moneri, multoquè magis puniri: nec facilè culpam agnoscunt libertate peccandi, ac famulantium adulatione: nec etiam me latet, quantum mali proveniat ex facilitate Censurascumulandi. Cæterum nihil est tam sanctum, quo abuti

non possis, nec nos abusum, sed usum commendamus, eumquè præparcum & necessarium. Quot mala ex potestate regnandi, bellumquè indicendi? quot ex matrimonijs, negotiationibus, judicijs proveniunt? num propterea hæc omnia damnanda abusuum obtentu? Idem de excommunicatione & Censuris dicas, quas cum necessitas Innocentio extorserit, nemo Judicem accuset, qui pœnam dictavit: sed reum, qui meruit, imò qui extorsit.

Auctor quidem seu potiùs Compiler libertatum Gallicarum multa congerit, ut ostendat, non posse Reges excommunicari; sed ea planè nihil probant, cum tantùm aut facta aliqua Principum narrent, ex quibus nullum jus colligi potest (quid enim non licebit, si exempla sequamur?) aut aliqua Parliamentorum Senatùs Consulta, quibus nulla potestas est de auctoritate Ecclesiastica, ejusquè finibus judicandi; aut denique abusus tantùm Censurarum damnantur. Taceo hunc librum anno 1639, ab ipso Galliarum Clero

Clero Parisijs damnatum, prohibitum-
què esse: *Quòd* (verba sunt Spondani)
multa contineret, quæ magis ad Ecclesiæ
servitutem tendere, & schismatis occasio-
nem præbere viderentur, & ideò primò à sa-
cro Consistorio Regio prohibita sunt distrahi
& vendi: deinde Eminentissimorum Car-
dinalium, cæterorumq; Illustrissimorum
Antistitum, qui tunc Lutetia reperti sunt
undeviginti: nescit enim Ecclesiæ Gallicana
libertates, quæ malum operantur: nescit ju-
ra, quæ illam à Romane Matris firmissima
connexione & filiali obedientia divellant.
Hactenùs (a) nobilissimus scriptor.

XIII. Octavò. (b) *Sed, inquit Ano-*
nymus, si jus Asyli, & immunitatum abu-
sus est tam horridus, tantaq; abominatione
dignus, ut Pontifex Religioni & Conscientiæ
sibi duxerit illum ampliùs ferre; cur ergo
tanto jam tempore illum tulit? cur post tot
annos Conscientia Pontificem monuit? Id
planè indicio est, quàm Conscientiam
queri.

R.

(a) Spondan. ad ann. 1639. (b)
Fol. 4.